

Barnkonsekvensanalys i frågan gällande utökning av verksamhet i Sankt Olofs skola

Föräldraföreningen Offensiv vid Sankt Olofs skola (nedan kallad Föräldraföreningen) överlämnade 2016-11-15 en skrivelse till bland annat barn- och utbildningsnämnden med anmodan till kommunen att göra Sankt Olofs skola till en F-6 skola (förskoleklass till årskurs 6). Sankt Olofs skola är idag en skola för elever från förskoleklass till årskurs 3.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2017-02-28 att uppdra till barn- och utbildningsförvaltningen (buf) att upprätta en barnkonsekvensanalys i ärendet. En barnkonsekvensanalys är en utredning om vad som är *barnets bästa*. Enligt 1 kap. 10 § skollagen (2010:800) och artikel 3 i barnkonventionen ska, i alla frågor som rör barn, utgångspunkten vara *barnets bästa*.

De artiklar som fortsättningsvis refereras till är samtliga artiklar från FN:s konvention om barnets rättigheter, den så kallade barnkonventionen.

Kartläggning

För att kunna bedöma om vad som är *barnets bästa* behöver kunskap och information gällande ärendet inhämtas om

- föräldraföreningens skrivelser 2016-09-08 och 2016-11-15
- kommunens och buf:s tidigare beslut
- aktuella artiklar i barnkonventionen och gällande lagstiftning
- kompletterande statistik
- barns och elevers åsikter.

Enligt artikel 3 och 12 samt 1 kap. 10 § skollagen (2010:800) ska barnets inställning klarläggas, så långt det är möjligt. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets mognad och ålder.

Enligt propositionen till skollagen krävs att ett barnperspektiv anläggs inför alla beslut eller åtgärder som rör barn. *Grundläggande för att kunna ta hänsyn till barnets bästa är att barnet får komma till tals och fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barn. Vidare framgår att det är viktigt att barnkonventionens anda genomsyrar all lagstiftning som rör barn och ungdomar.*¹

Buf planerade för att under maj månad 2017 besöka Sankt Olofs skola och Piratensskolan för samtal med elevråden samt elever som önskade berätta om sin åsikt i frågan. Ett informationsbrev skickades därför ut till samtliga vårdnadshavare. I brevet informerades

---

¹ Proposition 2009/10:165, s. 229 ff

bland annat om att det enbart är en rättighet för barnen och eleverna att säga sin åsikt och absolut ingen skyldighet. Det skulle vara helt frivilligt för barnen och eleverna att delta i samtalen.

Föräldraföreningen uttryckte i ett brev till buf ett önskemål om att ha representanter närvarande vid intervjuerna *för att barn och föräldrar ska känna sig trygga med de intervjuer som skall genomföras*. Föräldraföreningen ville även i förväg ta del av vilken typ av frågor deras barn skulle svara på. Därtill ringde föräldrar från båda skolorna till förvaltningen och framförde att de inte ville att samtalen skulle genomföras. Föräldrar hade tydligt framfört sin inställning i frågan. Som vårdnadshavare har man enligt 6 kap. 2 § föräldrabalken ett ansvar för barnets personliga förhållanden och skall se till att barnets behov blir tillgodosedda.

Med hänsyn till barnen och etiska skäl valde buf att avstå från barn- och elevsamtal, med motiveringen att det är viktigt att barn, elever och föräldrar känner sig trygga vid ett genomförande av intervjuer av detta slag.

Eftersom föräldrar kände sig otrygga med att barnen skulle delta i samtal blev bedömningen att det fanns en risk att denna otrygghet överfördes till barnen. De kunde också ofrivilligt bli inblandade i en eventuell intressekonflikt mellan föräldrar från Sankt Olof och Kivik. Samtidigt förmodas barnen vara lojala med sina föräldrar och dela deras uppfattning. Denna lojalitet kan innebära att samtal med barnen inte skulle tillföra något väsentligt nytt till frågan om prioriteringar mellan de båda berörda skolorna.

Enligt barnkonventionens generella kommentarer uttrycks hur artiklarna ska tolkas. Det framgår att barnen ska kunna uttrycka sin åsikt utan press. De ska kunna välja om de vill uttala sig eller inte.²

Det hade dock varit av stort intresse att ta del av barnens perspektiv utifrån vilka prioriteringar i frågan som är att föredra.

Beskrivning

I denna beskrivning redogörs för vad som framgår av det inhämtade materialet enligt kartläggningen ovan och som bedöms relevant i ärendet. De barn och elever som berörs av frågan är barn och elever från Sankt Olofs skola och Piratensskolan, men även samtliga barn och elever inom buf:s verksamheter i kommunen.

Föräldraföreningen har i skrivelser framfört att de vill att Sankt Olofs skola blir en F-4 skola 2018, en F-5 skola 2019 och en F-6 skola 2020. De anger som grund att Sankt Olofs skola nu har omkring 60 barn som är placerade på förskolan, 18 barn i förskoleklass, 15 barn i årskurs 1 och 25 barn i årskurs 2 – 3.

Föreningen har framfört att barnfamiljer flyttar till Sankt Olof eftersom boendet där är billigare än längs kusten på Österlen. Om Sankt Olofs skola blir en skola för förskoleklass till årskurs 6 kommer, enligt Föräldraföreningen, detta medföra att skolan måste byggas ut.

---

² FN Barnrättskommittés allmänna kommentarer nr. 12 (2009) 21. iii

Föräldraföreningen har vidare i skrivelse framfört:

Vi förstår att Kivik en gång i tiden var en egen kommun och att Sankt Olof då tillhörde Kivik. Denna historia lever fortfarande starkt kvar hos en del människor och hos några politiker som då och då jobbar för att tillintetgöra Sankt Olofs skola. De vill att det endast skall finnas en enda skola i Norr, nämligen i Kivik och de vill gärna sätta käppar i hjulen för att inte låta Sankt Olofs skola växa.

Föräldraföreningen har bett politikerna att hjälpa byn på landsbygden att blomstra. Deras önskan är också att Kivik fortsätter utvecklas på sitt sätt för kommunens bästa.

Ewa Kristensson, barn- och utbildningschef, bedömde 2016-10-07, att det inte framkommit några pedagogiska motiv för att göra en förändring enligt Föräldraföreningens förslag. En förändring skulle innebära ekonomiska åtaganden för kommunen som är svåra att motivera, och en analys av elevunderlaget fem år fram i tiden pekar inte på ett behov av en organisationsförändring. Beslutet bedömdes utifrån ett barnperspektiv samt att likvärdigheten eller barnets rättigheter inte var åsidosatta, (se bilaga 1).

Enligt artikel 3 och 1 kap.10 § skollagen (2010:800) ska *barnets bästa* vara utgångspunkt i alla frågor och åtgärder som rör barn.

Enligt artikel 2 är alla barn lika värda och har rätt till alla rättigheter och inget barn får diskrimineras. Enligt artikel 28 har barnet rätt till utbildning. Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen vara likvärdig och enligt 1 kap. 8 § skollagen ska alla ha lika tillgång till utbildning och inget barn får diskrimineras.

Enligt grundskolans läroplaner framgår att likvärdigheten inte innebär lika resurser till alla. Resurser som tilldelas skolan ska enligt 2 kap. 8a § skollagen vara anpassade till elevers olika förutsättningar och behov.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2016-04-05 om en resursfördelningsmodell gällande grundskolan utifrån upprättad barnkonsekvensanalys. Syftet var bland annat att göra utbildningen likvärdig och fördela resurser till de skolor och elever som behöver dem mest.

Under 2016 föddes i Kivik nio barn och i Sankt Olof åtta barn. Under perioden 2011-2016 har totalt 66 barn fötts i Kivik och 99 barn i Sankt Olof. I nuläget har Sankt Olof en elev som söker asyl. Piratenskolan har inga elever som söker asyl.

Analys

I analysen prövas i steg ett vad som är *barnets bästa*. I steg två prövas hur tungt *barnets bästa* ska väga i beslutet. *Barnets bästa* kan således vägas mot andra intressen. Intressekonflikter kan uppstå mellan enskilda barn, mellan ett enskilt barn och en grupp av barn samt mellan grupper av barn. Det kan också uppstå intressekonflikter mellan barn och vuxna. Dessa

intressen behöver vägas mot varandra. I analysen behöver det framgå vilka prioriteringar som gjorts samt vilka kompensande åtgärder som kan göras om andra intressen har fått prioriteras framför *barnets bästa*.

I analysen ska det också prövas hur förslaget påverkar barnen och eleverna utifrån deras rättigheter enligt barnkonventionen och lagstiftningen. I barnkonventionen är det artikel 28 och grundprinciperna i artiklarna 2, 3, 6, och 12 som är aktuella i ärendet.

Enligt **artikel 28** har alla barn rätt till en kostnadsfri grundutbildning.

Enligt **artikel 2** och 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen vara likvärdig och inget barn får diskrimineras. Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2016-04-05 om en resursfördelningsmodell gällande grundskolan utifrån upprättad barnkonsekvensanalys. Syftet var bland annat att göra utbildningen likvärdig och fördela resurser till de skolor och elever som behöver dem mest.

Enligt ovan nämnda resursfördelningsmodell får varje barn och elev ett grundbelopp för att säkerställa likvärdigheten. För att kunna säkerställa att barn och elever med särskilda behov får sina rättigheter tillgodosedda, kan tilläggsbelopp tilldelas skolan efter ansökan. Elever i årskurs 4-6 från Sankt Olof åker skolskjuts till Kivik. Det har inte framkommit att eleverna utsätts för diskriminering eller att det finns elever med behov av särskilt stöd. Skolskjuts ingår som en naturlig del av skoldagen för många elever i kommunen.

Enligt **artikel 6** och 1 kap. 4 § skollagen ska barn och elever få möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt. I nuläget har inget framkommit som antyder att aktuell elevgrupp inte får sin rättighet att utvecklas tillgodosedd. Om elever har behov av särskilt stöd ska detta beslutas av rektor och tilläggsbelopp kan ansökas för elever med omfattande behov.

Enligt **artikel 12** och 1 kap. 10 § skollagen ska barn få möjlighet att uttrycka sin åsikt och få denna beaktad. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas och endast begränsas i undantagsfall.

Av etiska skäl och med hänsyn till barnen, bedömdes att deras åsikt inte skulle efterfrågas. Det bedömdes vidare finnas en risk att eleverna skulle bli utsatta för press och ofrivilligt bli indragna i de vuxnas intressekonflikter. Ur ett barnperspektiv är det dock viktigt att fatta de beslut som bedöms vara *barnets bästa*. Föräldraföreningen får i ärendet anses företräda barnens perspektiv. Samtal med barn och elever i Sankt Olof skulle förmodligen visa att barn och föräldrar har samma uppfattning om skolans framtid.

Enligt **artikel 3** och 1 kap. 10 § ska *barnets bästa* vara utgångspunkt i frågor och åtgärder som rör barn. Att besluta om vad som är *barnets bästa*, kräver att man gör bedömningar i det specifika sammanhanget. I denna fråga berörs många grupper av barn och elever, dels barn- och elevgrupperna på Sankt Olofs skola och på Piratenskolans, och dels alla barn och elever som får utbildning inom barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter i kommunen. Dessa olika intressen ska vägas mot varandra och prioriteringar behöver göras. Därför

behöver en utvärdering genomföras av eventuella positiva och negativa konsekvenser för elevgrupperna.

Föräldraföreningen vill att kommunen återigen gör Sankt Olofs skola till en F-6 skola. Föräldraföreningen har som positiv konsekvens framfört att en utökning i Sankt Olofs skola skulle *hjälpa byn i landsbygden att blomstra*.

Föräldraföreningen är företrädare dels för sina barns intressen beträffande skolgången, och dels för ett allmänt intresse att få landsbygden att blomstra och vill bli lyssnade på som medborgare i kommunen. Eftersom barnets perspektiv som ett individuellt rättighetssubjekt inte kan redovisas och enbart representeras av Föräldraföreningen är det av vikt att särskilt beakta Föräldraföreningens synpunkter.

Utifrån materialet och föräldrarnas perspektiv är de negativa konsekvenserna för eleverna i Sankt Olofs skola att de från årskurs 4 måste åka skolskjuts till Piratenskolan i Kivik och att detta tar tid från dagen. De positiva konsekvenserna för eleverna, om de kan gå på Sankt Olofs skola under årskurs 4-6, är att de vinner tid på morgnar och eftermiddagar, slipper transporter och har närhet till sitt hem.

Den negativa konsekvensen för eleverna på Piratenskolan, om eleverna från Sankt Olof har sin skolgång mellan årskurs 4-6 i Sankt Olof, är att eleverna blir färre på Piratenskolan. Det innebär sannolikt ökade ekonomiska kostnader för undervisningen på båda skolorna och lokalöverskott på Piratenskolan.

Om Sankt Olofs skola utökas till att omfatta årskurs 4-6, kommer detta att innebära en ekonomisk investering i tillbyggnad av skolan. Det skulle öka hyreskostnaderna för barn- och utbildningsnämnden och innebära ytterligare ekonomiska konsekvenser.

De utökade kostnaderna skulle innebära minskade resurser för övriga barn och elever som får utbildning inom buf:s verksamheter i kommunen. Därmed finns en intressekonflikt mellan olika grupper av barn. *Barnets bästa* för eleverna i Sankt Olof är sannolikt att utöka Sankt Olofs skola. Denna barn- och elevgrupps intressen står dock i konflikt med barnen och eleverna på Piratenskolas intresse och med övriga barn och elever inom buf:s verksamheter i kommunen.

Frågan är om *barnets bästa* för eleverna på Sankt Olofs skola ska väga tyngre än för eleverna på Piratenskolan och för övriga barn och elever inom buf.

Bedömning

Barnets rättigheter enligt barnkonventionen och lagstiftningen till en likvärdig utbildning är i nuläget tillgodosedda för barnen och eleverna på Sankt Olofs skola. En utökning av Sankt Olofs skola med årskurs 4–6 skulle innebära konsekvenser i form av minskade resurser för övriga barn och elever inom buf:s verksamheter. Mot denna bakgrund bedömer barn- och utbildningsförvaltningen att elevernas intresse på Sankt Olofs skola inte kan väga tyngre än andra barn- och elevgruppers intresse. Sammanfattningsvis bedöms att det, med oförändrade ekonomiska resurser, inte är *barnets bästa* för barn och elever inom buf att prioritera en utökning på Sankt Olofs skola med årskurs 4–6.

En kompenserande åtgärd för eleverna i Sankt Olof kan vara att sätta in en ny busslinje som kan innebära en tidsvinst för eleverna under transporter till och från Kivik.

Vidare bör effekterna av barn- och utbildningsnämndens beslut utvärderas i en konsekvensutvärdering.

Simrishamn, augusti 2017

Ewa Kristensson
Barn- och utbildningschef

Marie Lundin
Administrativ chef